

אמר רבי יצחק, לא זו אליהו משם, עד שנשבע לפני הקדוש ברוך הוא, להורות זכותן של ישראל תמיד. וכל מי שעושה זכות, הוא מקדים ואומר לפני הקדוש ברוך הוא, כן וכך עשה עכשיו פלוני. ואינו זו משם, עד שיכתבו זכותו דההוא גברא. דכתיב, (מלאכי ג טז) ויכתב ספר זכרון לפניו.

אמר רבי יהודה בן פזי, מה היה עונשו של נח, שיצא חגר ברגליו מן התיבה, ושכב ונתבזה, והתלוץץ עליו בנו, ועשה לו מה שעשה.

אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות. הרי לך, שלא ניתן רשות לשום אומה בעולם להשתעבד בישראל, זולתי אומה של עשו.

אמר רבי יוחנן בן נורי, נטל הקדוש ברוך הוא את שם בן נח, והפרישו לכהן עליון, ולשרתו. והשרה שכינתו עמו, וקרא שמו מלפי צדק מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו, עד שבא אברהם, ולמד תורה במדרשו של שם. ונתעסק הקדוש ברוך הוא באברהם, ונשתפחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, ושרה שכינתו בביתו של שם, והודה לו, שנאמר (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם נטל הכהונה. בשביל שהיה תמיד עוסק בתורה, ופירש מהרבי העולם. ומאין היה לו תורה. אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשת בנו, ואחר כך באה ליד

אמר רבי יצחק, לא זו אליהו משם, עד שנשבע לפני הקדוש ברוך הוא להורות זכותן של ישראל תמיד. וכל מי שעושה זכות, הוא מקדים ואומר לפני הקדוש ברוך הוא: כן וכך עשה עכשיו פלוני. ואינו זו משם, עד שיכתבו זכותו של אותו אדם, שכתוב (מלאכי ג טז) ויכתב ספר זכרון לפניו.

אמר רבי יהודה בן פזי, מה היה עונשו של נח? שיצא חגר ברגליו מן התיבה, ושכב ונתבזה, והתלוץץ עליו בנו, ועשה לו מה שעשה.

אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה, מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות, הרי לך שלא נתן רשות לשום אומה בעולם להשתעבד בישראל זולתי אומה של עשו.

אמר רבי יוחנן בן נורי, נטל הקדוש ברוך הוא את שם בן נח, והפרישו לכהן עליון ולשרתו, והשרה שכינתו עמו, וקרא שמו מלפי צדק מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו, עד שבא אברהם, ולמד תורה במדרשו של שם, ונתעסק הקדוש ברוך הוא באברהם, ונשתפחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, ושרה שכינתו בביתו של שם, והודה לו, שנאמר (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם נטל הכהונה? בשביל שהיה תמיד עוסק בתורה ופירש מהרבי העולם. ומאין היה לו תורה? אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשת

בְּנוֹ, וְאַחַר כֵּן בָּאָה לֵיד חֲנוּךְ. עַד שֶׁבָּא לְשֵׁם, וְהִיָּה מִתְעַסֵּק תָּמִיד בָּהּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם הַתּוֹרָה הִיָּתָה בְּמִדְרָשׁוֹ שֶׁל שָׁם, לָמָּה הִצְרִיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצִוּוֹת לְבָנֵי נַח אוֹתָן שֶׁבַע מִצְוֹת שֶׁנִּצְטָווּ, שֶׁהֵרִי בַתּוֹרָה נִכְתְּבוּ קֹדֶם לְכֵן? אֵלֵּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲהַ שְׁהַמְּבּוּל בָּא לְעוֹלָם וּנְכַנְסוּ לַתִּיבָה, מֵרַב צַעֲרָם נִשְׁתַּפְּכָה מֵהֶם, עַד שֶׁבָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְחִידֵשׁ לָהֶם אוֹתָם שֶׁבַע מִצְוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא נִשְׁתַּפְּכָה הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ. אֵלֵּא אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם אָמַר לָהֶם שִׁישְׁמְרוּ כָּל תּוֹרָתִי, יִפְרְקוּ כָּל הָעַל מֵהֶם, בְּאַחֲרִים שֶׁאֲמָרוּ (אִיּוֹב כ"א י"ד) וְדַעַת דְּרַכִּיף לֹא חִפְצָנוּ. אֵלֵּא אֲתָן לָהֶם דְּבָרִים מוֹעֲטִים, וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתָם.

עַד שֶׁיָּבֵא מִי שִׁישְׁמַר כְּלָהּ, וְהוּא אֲבָרְהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ו) עָקַב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקִלֵּי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרָתִי. שֶׁפִּינּוֹן שֶׁלְמַד מִשֵּׁם הַתּוֹרָה, קָבַל עַל עֲצָמוֹ וַיִּשְׁמַר בְּרַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַע מִצְוֹת מִן הַתּוֹרָה כְּדִי שִׁישְׁמְרוּ אוֹתָם.

רַבִּי פֶּתַח, בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדַּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב. שֶׁאָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, כְּתוּב וַיֹּאמֶר דָּוִד כ"ו, קוֹמּוּ וּנְבָרְחָהּ פִּי לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם. וְאֵף עַל פִּי שְׁבַרְחָה, מִה כְּתוּב ב"ו? (תְּהִלִּים א) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּכַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ. וְאֵף עַל פִּי שְׁהִיָּה בּוֹרַח וְנִגְרַשׁ מִמְּלַכּוּתוֹ, לֹא מִנַּע עֲצָמוֹ מִלּוֹמַר שִׁירָה לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁבוּב וְלִהְתַּחַנֵּן לְפָנָיו. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב, זֶהוּ דָּוִד, שֶׁהִיָּה קוֹרָא עִמָּהֶן תָּמִיד כְּעוֹרֵב.

עַד שֶׁבָּא לְשֵׁם וְהִיָּה מִתְעַסֵּק תָּמִיד בָּהּ. אָמַר לוֹ ר' יוֹסִי, אִם הַתּוֹרָה הִיָּתָה בְּמִדְרָשׁוֹ שֶׁל שָׁם, לָמָּה הוֹצִירָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצִוּוֹת לְבָנֵי נַח אוֹתָן שֶׁבַע מִצְוֹת שֶׁנִּצְטָווּ, שֶׁהֵרִי בַתּוֹרָה נִכְתְּבוּ קוֹדֶם לְכֵן, אֵלֵּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲהַ שְׁהַמְּבּוּל בָּא לְעוֹלָם, וּנְכַנְסוּ לַתִּיבָה, מֵרַב צַעֲרָם נִשְׁתַּפְּכָה מֵהֶם, עַד שֶׁבָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְחִידֵשׁ לָהֶם אוֹתָם שֶׁבַע מִצְוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֵס וְשְׁלוֹם לֹא נִשְׁתַּפְּכָה הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ, אֵלֵּא אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם אָמַר לָהֶם שִׁישְׁמְרוּ כָּל תּוֹרָתִי, יִפְרְקוּ כָּל הָעוֹל מֵהֶם, בְּאַחֲרִים שֶׁאֲמָרוּ (אִיּוֹב כ"א י"ד) וְדַעַת דְּרַכִּיף לֹא חִפְצָנוּ. אֵלֵּא אֲתָן לָהֶם דְּבָרִים מוֹעֲטִים, וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתָם.

עַד שֶׁיָּבֵא מִי שִׁישְׁמַר כְּוִלָּהּ, וְהוּא אֲבָרְהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ו) עָקַב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקִלֵּי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרָתִי. דְּכִיּוֹן שֶׁלְמַד מִשֵּׁם הַתּוֹרָה, קָבַל עַל עֲצָמוֹ וַיִּשְׁמַר הַתּוֹרָה כְּוִלָּהּ, וְלִפְיֶכָף בִּירַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַע מִצְוֹת מִן הַתּוֹרָה כְּדִי שִׁישְׁמְרוּ אוֹתָם.

רַבִּי פֶּתַח בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדַּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב, דָּאֲמַר רַבִּי פְּנִיחָס, כְּתוּב (ש"ב טו י"ד) וַיֹּאמֶר דָּוִד וכו', קוֹמּוּ וּנְבָרְחָהּ פִּי לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם. וְאֵף עַל פִּי שְׁבַרְחָה, מֵאִי כְּתוּב בִּיָּה, (תְּהִלִּים א) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּכַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ. וְאֵף עַל פִּי שְׁהִיָּה בּוֹרַח וְנִגְרַשׁ מִמְּלַכּוּתוֹ, לֹא מִנַּע עֲצָמוֹ מִלּוֹמַר שִׁירָה לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִשְׁבוּב וְלִהְתַּחַנֵּן לְפָנָיו. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב, זֶהוּ דָּוִד, שֶׁהִיָּה קוֹרָא עִמָּהֶן תָּמִיד כְּעוֹרֵב.

אֶת הָעֶרֶב, זֶהוּ דָּוִד, שֶׁהִיָּה קוֹרָא עִמָּהֶם תָּמִיד כְּעוֹרֵב.

דָּבָר אַחֵר, הָעוֹרֵב שֶׁבָּא מִיְהוּדָה, שֶׁנִּקְרָא עוֹרֵב, שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית מג ט) אֲנֹכִי אֶעֱרֹכְנֹו. הָעוֹרֵב כְּתִיב, בְּלֹא וָאֵ"ו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ עוֹרֵב? שֶׁהִיא הוֹלֵךְ בְּהָרִים כְּעוֹרֵב. וְהִינֵנו שְׁאֵמַר לְשִׂאוֹל כְּאֲשֶׁר יֵרְדֵף הַקָּרָא בְּהָרִים. אָמַר לוֹ, שְׁמַתְנִי לְהִיּוֹת כְּקוֹרָא בְּהָרִים. כְּתוּב כַּאֲן קָרָא, וְכְתוּב שֵׁם (תהלים קמז) לְבָנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרְאוּ.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, בֵּא וּרְאֵה מָה בֵּין מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. בֵּין מַלְכֵי יְהוּדָה לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹד וּגְרָשָׁהוּ מִמְּלְכוּתוֹ, וּמִיד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּתְמָה עַל זֶה, וְאֶפְלוּ מִנְּשָׂה מְלָךְ יְהוּדָה, שֶׁהִיא רָשָׁע, מִיד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָקַח אֲמִנוֹת אֲבוֹתָיו, וְשָׁב לְמַלְכוּתוֹ.

וְזֶהוּ שֶׁבָּא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֵרֵב - זֶה דָּוִד, שֶׁהִיא קוֹרָא תָּמִיד כְּעוֹרֵב, וְשִׁלְחָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּלְכוּתוֹ וְהוֹצִיאֹ מִבֵּיתוֹ, וּמָה כְּתוּב בּו? וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוֹ"ב, שֶׁכְּתוּב (שמואל ב טו) וְדָוִד עָלָה בְּמַעְלָה הַזֵּיתִים עָלָה וּבֹכָה וְרָאָשׁ לוֹ חֲפוּי. הִיא יוֹצֵא וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, וּמִתּוֹדָה עַל חַטָּאתָיו וּמִבְּקָשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וַיִּדַּע כִּי חַטָּאתָיו עָשׂוּ לוֹ שֶׁנֶּשְׁלַח מִמְּלְכוּתוֹ וּנְגַרְשׁ.

וּבְבָרָ דְּבָר וְדָבָר דְּחַטָּאָה גָּרִים בְּמַלְכוּתוֹ, אוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הִיא תוֹלָה הַדְּבָר בּו, וְהִיא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא הִיא גוֹרָם. עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, שֶׁהִשְׁבִּיבוּהוּ: לֹא עֲלִיף הַדְּבָר, אֶלָּא אֵל שִׂאוֹל וְאֵל בֵּית הַדְּמִים. בֵּא וּרְאֵה, שֶׁכְּתוּב (שם כא) וַיְהִי רָעַב בְּיַמֵּי דָוִד שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקַשׁ דָּוִד אֶת פָּנָי ה', דְּסָבַר שֶׁהוּא הִיא גָּרִים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא עֲלִיף זֶה, אֶלָּא עַל שִׂאוֹל. עַד יִבְשֶׁת

דָּבָר אַחֵר, הָעוֹרֵב שֶׁבָּא מִיְהוּדָה, שֶׁנִּקְרָא עוֹרֵב, שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית מג ט) אֲנֹכִי אֶעֱרֹכְנֹו. הָעוֹרֵב כְּתִיב, בְּלֹא וָאֵ"ו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ עוֹרֵב, שֶׁהִיא הוֹלֵךְ בְּהָרִים כְּעוֹרֵב. וְהִינֵנו דְּאָמַר לְשִׂאוֹל, (ש"א כו ט) כְּאֲשֶׁר יֵרְדֵף הַקָּרָא בְּהָרִים. אָמַר לוֹ, שְׁמַתְנִי לְהִיּוֹת כְּקוֹרָא בְּהָרִים, כְּתִיב הֵכָא קוֹרָא, וְכְתִיב הַתָּם, (תהלים קמ"ז ט) לְבָנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרְאוּ.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, בֵּא וּרְאֵה מָה בֵּין מַלְכֵי יְהוּדָה לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדָוִד, וּגְרָשָׁהוּ מִמְּלְכוּתוֹ, וּמִיד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּתְמָה עַל זֶה, וְאֶפְלוּ מִנְּשָׂה מְלָךְ יְהוּדָה, שֶׁהִיא רָשָׁע, מִיד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָקַח אֲמִנוֹת אֲבוֹתָיו, וְשָׁב לְמַלְכוּתוֹ. וְזֶהוּ שֶׁבָּא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת, וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב, זֶה דָּוִד, שֶׁהִיא קוֹרָא תָּמִיד כְּעוֹרֵב, וְשִׁלְחָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּלְכוּתוֹ, וְהוֹצִיאֹ מִבֵּיתוֹ, וּמָה כְּתִיב בֵּיה. וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוֹב. דְּכְתִיב, (ש"ב טו ל) וְדָוִד עָלָה בְּמַעְלָה הַזֵּיתִים עָלָה וּבֹכָה וְרָאָשׁ לוֹ חֲפוּי. הִיא יוֹצֵא וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, וּמִתּוֹדָה עַל חַטָּאתָיו, וּמִבְּקָשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וַיִּדַּע כִּי חַטָּאתָיו עָשׂוּ לוֹ שֶׁנֶּשְׁלַח מִמְּלְכוּתוֹ וּנְגַרְשׁ.

וּבְבָרָ דְּבָר וְדָבָר דְּחַטָּאָה גָּרִים בְּמַלְכוּתוֹ, אוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הִיא תוֹלָה הַדְּבָר בּו, וְהִיא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא הִיא גוֹרָם. עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, שֶׁהִשְׁבִּיבוּהוּ לֹא עֲלִיף הַדְּבָר, אֶלָּא (שם כא א) אֵל שִׂאוֹל וְאֵל בֵּית הַדְּמִים.

תָּא חֲזִי, דְּכְתִיב (שם) וַיְהִי רָעַב בְּיַמֵּי דָוִד שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקַשׁ דָּוִד אֶת פָּנָי ה', דְּסָבַר דְּהוּא הִיא גָּרִים, אָמַר לִיה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא עֲלִיף זֶה אֶלָּא עַל שִׂאוֹל. עַד